

ROSIE WALSH

TUNTEMATON RAKKAANI

Suomentanut Anna-Mari Raaska

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Englanninkielinen alkuteos:

The Love of My Life

Copyright © Rosie Walsh Ltd, 2022

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava, 2022

ISBN 978-951-1-44475-6

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2022

Sharonille

OSA I

LEO & EMMA

PROLOGI

Kävelimme pohjoiseen vesirajaa pitkin, rakkoleväesiintymät ja laskuveden jättämät väreilevät lammikot erottivat meidät muusta rannasta. Aukea meri oli täynnä valkuhuippuisia aaltoja, ja taivaan muutamat harvat pilvet liikkuvat nopeasti heittäen kiemuraisia varjoja hiekalle.

Tuntui hyvältä olla täällä hänen kanssaan, tässä tarkasti rajatussa paikassa, missä maa vietti mereen. Tämä maailma ei ollut meidän. Se kuului meritähdille ja maljakotiloille, merivuokoille ja erakkoravuille. Kukaan ei huomannut, että olimme yhdessä; kukaan ei välittänyt.

Satoi hetken, ja istuimme dyynien lomaan kätkeytyneessä majassa ja söimme voileipiä. Majan nurkissa lojui kuivuneita lampaanpapanoita ja sade rummutti kattoa sarjatulella. Se oli täydellinen turvapaikka. Paikka vain meitä varten.

Juttelimme vaivattomasti niitä näitä, ja luonnonvoimat riehuivat alhaalla rannalla. Toivo kasvoi sydämessäni.

Löysimme taskuravun aivan rannan kauimmaisesta päästä pian eväshetkemme jälkeen. Se oli keskikokoinen, kuollut, yksin rantaviivassa keskellä ajopuita ja kuivunutta kierrehauria. Sen vatsaan oli tarttunut paloja partaveitsisimpukasta, elottoman tuntosarven ympärille troolausverkon haalistunut punos, ja keskiruumiissa ja saksissa näkyi erikoisia kirkkaan punaisia pilkkuja.

Olin jo väsynyt ja istuin alas tutkiakseni sitä kunnolla. Sen selkämpansarin poikki kulki neljä selvästi erottuvaa piikkiä. Sakset olivat karvojen peitossa.

Katsoin sen sammuneisiin silmiin ja yritin kuvitella, mistä kaukaa se oli matkustanut. Olin lukenut ravuista, jotka liftasivat pitkiä matkoja monen tyyppisten alusten mukana – muovinpaloihin, merilevävyhteihin ja jopa rahtialusten rokonpeittämiin runkoihin kiinnittyneenä. Tämä olento oli aivan hyvin saattanut matkustaa tänne Polynesiasta ja selvitä tuhansista kilometreistä vain kuollakseen northumbrialaisella rannalla.

Minun pitäisi ottaa valokuvia. Opettajani tietäisivät, mikä rapu oli kyseessä.

Mutta kun kurkotin kameraa laukusta, silmissäni pimeni. Huimaus humautti ylleni kuin merisumu, ja jouduin pysyttelemään paikoillani, kumartuneena, kunnes se meni ohi.

”Matala verenpaine”, sanoin, kun pystyin taas nousemaan. ”Minulla on ollut se lapsesta asti.”

Käännyimme taas katsomaan rapua. Laskeuduin nelinkontin ja aloin kuvata sitä kaikista mahdollisista kulmista.

Pyörryttävä tunne palasi, kun laitoin kameraa pois, mutta tällä kertaa se vuoroin tasaantui ja nousi, aaltoja jäljitellen. Selkääni alkoi särkeä, ja kivun mukana syntyi pimeämpi, voimakkaampi tuntemus kylkiluiden alla. Laskeuduin uudelleen polvilleni, työnsin kädet reisien väliin, huimaus velloi päässäni.

Laskin kymmeneen. Pääni yllä huolestunutta, pelon reunustamaa mutinaa. Tuuli kääntyi.

Kun lopulta avasin silmäni, kädessäni oli verta.

Katsoin tarkemmin. Selvästi verta. Tuoretta, märkää, oikeassa kämmenessäni.

”Kaikki on kunnossa”, kuulin itseni sanovan. ”Ei syytä huoleen.”

Paniikki nousi yhtä aikaa vuoroveden kanssa.

1. LUKU

LEO

Hänen silmäripsensä ovat usein märät, kun hän herää, aivan kuin hän olisi uinut surullisten unien meressä. ”Se on vain joku nukku-miseen liittyvä juttu”, hän on aina sanonut. ”En näe koskaan painajaisia.” Jättimäisen haukotuksen jälkeen hän pyyhkii silmänsä ja pujahtaa sängystä tarkistaakseen, että Ruby on elossa ja hengittää. Hän ei ole päässyt tavasta eroon, vaikka Ruby on jo kolme.

”Leo!” hän sanoo tullessaan takaisin. ”Herää! Suutele minua!”

Kuluu jonkin aikaa, kun liu’un unen hitaasti liikkuvista syvyyksistä päivään. Aamu saapuu idästä meripihkan sävyinä, ja käperymme toistemme puoleen Emman puhuessa lähes tauotta – pysähtyen välillä vain suudellakseen minua. Kello 06.45 katsoimme Wikideaths-sivustolta, keitä yöllä on ehkä kuollut, ja kello 07.00 hän pieraisee ja syyttää äänestä kadulla ajavaa mopoa.

En muista, missä vaiheessa suhdettamme hän alkoi tehdä niin: todennäköisesti liian aikaisin. Mutta hän varmaan tiesi, että olin jo astunut laivaan, enkä uisi takaisin rantaan – se olisi yhtä todennäköistä kuin että kasvattaisin siivet ja lentäisin pois.

Jos tyttäreemme ei vielä siinä vaiheessa ole kiivennyt sänkyymme, me kiipeämme hänen omaansa. Hänen huoneensa on suloinen ja kuuma, ja varhaisen aamun keskustelumme Sorsasta kuuluvat onnellisimpiin hetkiin, mitä tiedän. Sorsa, jota hän puristaa koko

yön tiukasti rintaansa vasten, on nimittäin osallistunut yöllä mitä ihmeellisimpiin seikkailuihin.

Yleensä minä puen Rubyn sillä aikaa, kun Emma ”menee alaker-
taan tekemään aamiaista”, vaikka useimpina aamuina hän unoh-
tuikin tutkimaan meridataa, jota hänen laboratoriossaan on yön
aikana kerätty, ja minä ja Ruby päädymme valmistamaan aamia-
sen. Vaimoni myöhästyi häistämme neljäkymmentä minuuttia,
koska oli pysähtynyt Restronguet Creekin luokse kuvaamaan vuo-
roveden jättämiä rantavalleja hääpuvussa. Maistraatin virkaili-
jaa lukuunottamatta kukaan ei ollut yllättynyt.

Emma on rannikkoekologi, mikä tarkoittaa, että hän tutkii
alueita ja eliöitä, jotka ovat veden alla nousuveden aikana ja pal-
jastuvat laskuveden myötä. Hänen mukaansa kyseessä on koko
maapallon ihmeellisin ja jännittävin ekosysteemi: hän on tut-
kinut kalliolammikoita pikkutyöstä asti; se on hänellä verissä.
Hänen pääasiallinen tutkimuskohteensa on taskuravut, mutta
mikä tahansa äyriäinen kelpaa. Juuri nyt hänellä on työpaikkansa
erityisissä merivesitankeissa joukko pikkuruisia tyyppjeä nimel-
tään *Hemigrapsus takanoi*. Tiedän, että kyseessä on haitallinen
vieraslaji, ja että hän on pyrkinyt määrittelemään lajille ominaisia
morfologisia piirteitä jo vuosia, mutta siinä kaikki, mitä ymmär-
rän. Tavallinen ihminen ymmärtää ehkä alle kolmasosan sanoista,
joita biologit käyttävät; juuttuminen heidän seuraansa juhliissa on
yhtä painajaista.

Kun Ruby ja minä tulemme keittiöön tänä aamuna, Emma lau-
laa John Keatsille, auringonvalo vaeltelee pöytien pinnoilla ja kul-
hoissa kivettyvillä muroilla. Emmen läppäriissä, jonka näytöllä
vilisee käsittämättömiä koukeroita ja sanoja, soi raita nimeltä Kil-
lermuffin. Kun haimme John Keatsin löytöeläinkodista, meille
kerrottiin, että hiljaiset viidakon äänet saavat sen rauhoittumaan,
joten niistä on tullut elämämme taustamusiikkia. Olen jo tottunut

siihen, vaikka siinä kestikin jonkin aikaa.

Seison oviaukossa kannatellen Rubya lanteellani ja katselen, kun vaimoni laulaa koiralle epäviireisesti. Hän ei osaa laulaa nuotilleen edes Ukko Nooa, huolimatta suvussaan olevista muusikoista, mutta ei ole koskaan antanut sen estää itseään. Se on yksi niistä asioista, joita rakastan vaimossani.

Hän huomaa meidät ja tanssahtelee luoksemme, edelleen kammottavasti laulaen. ”Suosikki-ihmiseni”, hän sanoo, suutelee meitä molempia ja ottaa Rubyn käsivarsiltani. Hän pyörähtää pois päin tyttäreemme sylissään, ja karmea laulu vain voimistuu.

Ruby tietää, että äiti on ollut kipeä; hän on nähnyt äitinsä hius-ten tippuvan sen erikoislääkkeen takia, jota hänelle sairaalassa annetaan, mutta hän on siinä uskossa, että Emma voi nyt paremmin. Totuus kuitenkin on, että emme tiedä. Emma kävi hoitojen jälkeisessä PET-kuvauksessa eilen, ja kuulemme tulokset vastaanotolla ensi viikolla. Olemme toiveikkaita ja olemme peloissamme. Kumpikaan meistä ei nuku kunnolla.

Tanssittuaan hetken äitinsä kanssa Sorsaa päiden yllä lennät-
täen Ruby kiemurtelee irti, koska hänellä on kiireisiä tehtäviä.

”Tule takaisin”, Emma huutaa. ”Haluan halia sinua!”

”Minulla on liian kiire”, Ruby sanoo surullisena. Sitten: ”Hei”, hän kuiskaa viherkasville, jota hoitaa päiväkotia varten. ”Minä annan sinulle juomista.”

”Mitään erityistä?” kysyn ja nyökkään tietokoneen suuntaan. Emma juonsi yhtä BBC:n luontosarjaa pari vuotta sitten ja saa edelleen viestejä oudoilta miehiltä, vaikkei ole ollut tv:ssä sen jälkeen. Hänen sarjansa lähetettiin kuitenkin juuri uusintana, ja viestejä on tullut taas enemmän. Yleensä vain nauramme niille, mutta eilen illalla hän myönsi saaneensa taas joitakin hiukan häiritsevempiä.

”Pari. Yksi kiltti, yksi ei niin kiltti. Mutta blokkasin lähettäjän.”

Tarkkailen häntä, kun hän täyttää vesilasimme, mutta hän ei

vaikuta huolestuneelta. Totta kyllä on, että viestit varmaan häiritsevät paljon enemmän minua kuin häntä. Olen yrittänyt saada hänet sulkemaan julkisen Facebook-sivunsa, mutta hän ei suostu. Ihmiset ilmeisesti edelleen postaavat hänelle tekemiään luontohavaintoja, eikä hän halua luopua sellaisesta resurssista ”vain muutaman yksinäisen miehen takia”.

Toivon, että he ovat vain yksinäisiä.

”Rakastan juttuasi Kenneth Delwychistä”, Emma sanoo minulle pitäen samalla silmällä Rubyä, joka on kiipeämässä tiskialtaalle kastelukannunsa kanssa. Sanomalehteni on pöydällä avoimena muistokirjoitussivun kohdalta.

Menen John Keatsin luo ja taitan toisen sen silkkisistä luppakorvista sormeni ympärille odottaen Emman *mutta*-sanaa. Koira tuoksuu kekseiltä ja kärventyneeltä turkilta, sillä oli hiljattain kohtaaminen silitysraudan kanssa.

”Mutta?” patistan.

Hän huomaa jääneensä kiinni. ”Ei mitään muttia.”

”Emma. Älä viitsi.”

Hetken kuluttua hän nauraa. ”Hyvä on. Rakastan sitä, mutta se naispappi on se todellinen kohokohta. Hei Ruby, vesi riittää jo.”

John Keats huokaa syvään, kun kumarrun silmäilemään artikkelleitani. Ylähuoneen jäsen Kenneth Delwych, joka oli tunnettu legendaarisista orgioista, joita hän isännöi Sussexin viinitarhaltaan, jakaa muistokirjoitussivun pommitusilmavoimien lentosuunnistajan ja naispapin kanssa, joka oli saanut sydänkohtauksen kesken vihkiseremonian viime viikonloppuna. ”Olet parhaimmillasi, kun olet täysin tunteeton”, Emma sanoo. Hän laittaa leipää paahtimeen. ”Se näyttelijä viime viikolla – se skotti, mikä hänen nimensä olikaan? Ruby, ole kiltti äläkä hukuta sitä...”

”David Baillie?”

”David Baillie. Kyllä. Täydellistä.”

Luen uudelleen Kenneth Delwych -kirjoitukseni sillä aikaa,

kun Emma hoitaa Rubyn kasvista tulvivan veden ja mullan. Ja tietysti hän on oikeassa. Naispapin muistokirjoitus, joka on huomattavasti lyhyempi, on parempi.

Emma on harmittavan usein oikeassa. Toimituspäällikköni, jonka epäilen olevan rakastunut vaimooni, vitsailee usein, että jos Emma joskus päättäisi jättää uransa meribiologina, hän antaisi minulle potkut ja palkkaisi vaimoni. Mielestäni se on aika ilkeää, sillä jos hän ei ole lukenut salaa vaimoni kirjoittamia tiedeartikkeleita, hänen mielipiteensä perustuu yhteen ainoaan juttuun, jonka Emma on kirjoittanut Huffington Postiin.

Emma on Plymouthin meribiologisen yhdistyksen tutkija, se vie hänen ajastaan kaksi päivää viikosta, loppuajan hän opettaa United College of London -yliopistossa suistoalueiden suojelua. Hän on erinomainen kirjoittaja, hänellä on usein parempi vaisto kuin minulla, ja hän todella nauttii Wikideaths-sivustolla surffaamisesta, mutta se johtuu enemmän hänen rakkaudestaan hyviin tarinoihin kuin siitä, että hän haluaisi napata työpaikkani. En usko, että hänellä on minkäänlaisia suunnitelmia syrjäyttää minua.

Ruby ja John Keats menevät ulos puutarhaan, johon aurinko säteilee naapurin sykomoripuun oksien lomasta, täplittäen pienen nurmikkoplänttimme kullalla. Kaupungin alkavan kesän tuoksut leijuvat sisään: tuore nurmikko, kuusama, lämpenevä asfaltti. Yrittän virvoittaa aamiaismurojamme, ja ulkona koira ravaa räksytäten ympäri lammikkoa. Lammikko kuhisee pikkuisia vauvasammakoita, ja se ei sovi John Keatsille ollenkaan. "John Keats, voitko rauhoittua?" Emma kysyy oviaukossa. Koira ei reagoi. "Meillä on naapureita."

"JOHN!" Ruby huutaa. "MEILLÄ ON NAAPUREITA!"

"Shhh, Ruby..."

Löydän lusikat ja vien aamiaisemme ulos puutarhaan.

"Anteeksi", Emma sanoo ja pitää minulle ovea auki. "Minä ja

pyytämättä ja yllätyksenä tulevat mielipiteeni työstäsi. Sen on oltava ärsyttävää.”

”Niin se onkin.” Istumme puutarhapöydän ääreen, se on vielä kastepisaroiden peitossa. ”Sinä olet kuitenkin enimmäkseen koh-telias. Ongelma on se, että olet usein oikeassa.”

Hän hymyilee. ”Leo, olet mielestäni loistava kirjoittaja. Luen muistokirjoituksesi aamulla ennen kuin avaan omat työsähkö-postini.”

”Hmmm.” Pidän silmällä Rubya, joka on aivan pikkuisen liian lähellä lammikkoa.

”Ihan totta! Kirjoitustaitosi on yksi seksikkäimmistä ominai-suuksistasi.”

”Emma, ihan oikeasti, lopeta.”

Emma laittaa lusikallisen muroja suuhunsa. ”Ihan totta, en vit-saile. Olet toimitukseenne paras kirjoittaja. Piste.”

Nolaa kyllä, säteilen mielihyvystä. ”Kiitos”, sanon lopulta, koska tiedän hänen tarkoittavan sanojaan. ”Mutta olet silti ärsyttävä.”

Hän huokaa. ”Joo, tiedän.”

”Monestakin syystä”, lisään, ja hänen on pakko nauraa. ”Sinulla on aivan liikaa mielipiteitä aivan liian monesta asiasta.”

Hän ojentaa kätensä pöydän yli, puristaa peukaloani ja sanoo, että olen hänen suosikkinsa, ja huomaan itsekin nauravani – ja sellainen on meidän rytmimme. Sellaisia me olemme. Olemme olleet naimisissa seitsemän vuotta; yhdessä melkein kymmenen, ja tunnen hänet läpikotaisin.

Luullakseni se oli Kennedy, joka sanoi, että me ihmiset olemme yhteydessä valtameren – että kun palaamme sen ääreen, urheil-lemaan tai viettämään vapaa-aikaa tai jotain sellaista, palaamme paikkaan, josta olemme kotoisin. Se on se tunne, mikä minulla on meistä. Vaimoni lähellä oleminen, Emman lähellä oleminen, mer-kitsee minulle palaamista alkulähteelle.

Joten kun minulle selviää tätä aamua – tätä viatonta, tavallista aamua koirien ja sammakoiden ja kahvin ja kuolleiden pappien kanssa – seuraavina päivinä, että en tiedä tästä naisesta mitään, se musertaa minut.

2. LUKU

EMMA

Viikkoa myöhemmin

”Olen ihan varmasti kunnossa”, toistelen makuuhuoneen pimeyteen. Olen kadottanut ajantajun. Tunnit ovat sulaneet ja valuneet toistensa päälle, ja kun Leo ei vastaa, huomaan, ettei hän edes ole sängyssä. Olen varmaan torkahtanut.

Katson kelloani: 03.47. Tapaan vihdoinkin tänään lääkäriini sairaalassa.

Odotan vessan huuhteluääntä tai narahtelevien lattialankkujen kakofoniaa, mutta on täysin hiljaista. Leo on varmaan alakerassa, napostelemassa jotain avoimen jääkaapin keltaisessa hehkussa. Ehkä hätäannos kinkkua: hän sanoi, että jos kemoterapiani ei toimi, hän alkaa vegaaniksi tukeakseen minua. Ryhdyin itse vegaaniksi heti saatuaani diagnoosin neljä vuotta sitten, mutta olen kyllä syönyt cheddarjuustoa suoraan paketista Sainsburyn parkkipaikalla Camdenissa useammin kuin kerran.

Nousen sängystä. Ennen Leoa en pitänyt halailusta sängyssä, mutta nyt, kun hän ei ole täällä, kehoni kaipaa häntä.

Hän ei ole vessassa, joten menen alas keittiöön. Kuljetan kättäni seinää pitkin rappuja alas laskeutuessani, seinä on paksu ja kuhmurainen vuosikymmenten aikana kerääntyneistä maalikerroksista. Laulan hiljaisella äänellä ”Survivorია”. Väistän korkeaa kirjapinoa. Sen päällä on emalikulho, jossa on kaikenlaista, mitä

emme koskaan käytä – avaimia tuntemattomiin lukkoihin, klemmareita, jättipakkaus Vilenen silitettävää tukikangasta. Leo siirtää jatkuvasti pinon keskelle eteistä, jotta tekisin sille jotain, ja minä siirrän sen aina takaisin. Ratkaisu olisi hommata lisää hyllyjä, mutta en oikein ole hyllyihminen.

Ongelma on, ettei Leokaan ole hyllyihminen, joten olemme jumissa tässä itseään toistavassa kuviossa.

”Leo?” kuiskaan.

Ei mitään. Vain rappusten lähes teatraalinen narina, jota lastenvahdit pitävät niin hermostuttavana, että kukaan heistä ei koskaan tule toista kertaa.

Perin talon isoäidiltäni. Sen lisäksi, että isoäiti oli kansanedustaja ja harrastajaviulisti, hänestä tuli krooninen hamstraaja, eikä hän käytännössä vienyt talosta ulos mitään elämänsä viimeisten kymmenen vuoden aikana. Leo sanoo, että minussa on näkyvillä kaikki merkit siitä, että olen perinyt hänen ongelmansa; huolestuttavaa kyllä, terapeutini on samaa mieltä. *Kun olemme menettäneet enemmän kuin on mahdollista kestää*, hän sanoo, *tarraudumme kaikkeen*.

Talo on osa pientä Yrjöjen aikaista taloriviä Heath Streetin päästä alkavalla kujalla, missä Hampstead Village päättyy ja upea Hampstead Heathin kukkula alkaa nousta. Talo on hajoamassa käsiin ja mahdottoman ahdas, ja todennäköisesti ansaitsisimme pienen omaisuuden, jos möisimme sen. Mutta nämä neljä seinää ovat niin oleellinen osa tarinaani, osa selviytymistäni, että tuskin voisın lähteä täältä.

Viime viikolla Leo esitteli minulle tilavan Tufnell Parkissa sijaitsevan kolmen makuuhuoneen rivitaloasunnon yksityiskoh-
tia. ”Katso makuuhuoneiden kokoa!” hän kuiskasi kasvot toivoa hehkuen. ”Meillä olisi ylimääräinen huone! Vessa alakerrassakin!”

Minusta tuntui pahalta. Mutta miten muka voisın myöntyä?

Ja myydä ainoan turvapaikkani koko maailmassa vain saadakseni vessan alakertaan?

Leo ei ole keittiössä. Hän ei ole myöskään pienessä työhuoneessa, mikä on helpotus. Hetken ajattelin, että hän saattaisi olla siellä kirjoittamassa minulle etukäteen muistokirjoitusta, se olisi sietämätöntä. Maailman kaikilla sanomalehdillä on varastossa etukäteen kirjoitettuja tunnettujen ihmisten nekrologeja: muistokirjoitustoimittajat elävät jatkuvassa julkkisen yllätyskuoleman pelossa. Ja vaikka en olekaan mikään julkkis, Leon lehti todennäköisesti pitäisi minua muistokirjoituksen arvoisena.

Laulan edelleen 'Survivoria' ja kurkistan seuraavaksi pieneen ruokasaliin, vaikka kumpikaan meistä ei ikinä käy siellä. Se on oikeastaan täysin käyttökelvoton, se lainehtii mummin huolimatomasti pinottua roinaa ja vanhoja viulunuohteja, mutta olen luvannut Leolle siivoavani huoneen heti, kun saan tämän vuoden maisterintutkielmat arvosteltua.

"Leo?" Ääneni kuulostaa samalta kuin ennenkin. Siinä ei ole jälkeäkään syövästä. Ajattelen sitä mahdollisuutta, että sen myrkyt kiertävät yhä kehoani kuin halpa viini, mutta se ei tunnu todennäköiseltä.

Sitten pelko ympäröi minut kuin äkillisesti nouseva merisumu: entä jos Rubykin on kadonnut? Juoksen yläkertaan niin nopeasti, että kompastun ja kaadun käsieni varaan, mutta hän on huoneessaan.

Tietenkin hän on siellä. Ja tietenkin - tarkistan - hän hengittää.

Etsin Leoa lämminvesivaraajan komerosta, avaan kattoluukun petolliselle kattotasanteellemme. Ei jälkeäkään.

Ahdistus alkaa kipinöidä kehossani. Mitä jos yksi niistä oudoista miehistä netissä on kyllästynyt siihen, etten reagoi hänen viestehinsä ja päättänyt rangaista siitä miestäni?

Naurettavaa, sanon itselleni, mutta ajatus on jo alkanut itää. Leo avaamassa ovea vain tullakseen tyrmätyksi. Leo päästämässä John Keatsin ulos iltapissalle, ja joutumassa kolkatuksi jonkun yksinäi-

sen sekopään toimesta, joka kuvittelee omistavansa minut, koska pitää siitä, miten juttelen uikuille televisiossa.

Tilanne ei tietenkään ole aivan niin paha, mutta se on pahempi kuin olen antanut ymmärtää. Jotkut miehistä suuttuvat, kun en vastaa. Blokkiaan heidät kaikki, mutta jotkut vain luovat yksinkertaisesti uusia profiileja voidakseen palata huutamaan minulle vielä vähän. Onnistuin pitkään olemaan välittämättä siitä, mutta viime aikoina rajani on alkanut tulla vastaan. En suoranaisesti pelkää, mutta olen saanut tarpeekseni.

Silti minusta tuntuu, että joku odotti minua viime viikolla, kun olin lähdössä laboratorion Plymouthissa. Ajoradan viereisellä ruohoisella mäennyppylällä istuskeli mies, ja erikoista siinä oli vain se, että hän istui selkä merelle päin. Kuka lähtee aurinkoisena iltapäivänä tuijottelemaan yksityistienpätkää, kun selän takana avautuu täydellinen näköala kimaltelevalle Plymouthin lahdelle? Enkä oikein pitänyt tavasta, miten hän veti lippiksen kasvoilleen, kun saavuin ajotielle, ja käänsi kasvonsa pois päin kun ohitin hänet.

Todennäköisesti harmitonta, mutta se jäi vaivaamaan.

Istun sängylleni ja yritän keskittyä. Prioriteetti on nyt löytää kadonnut aviomieheni.

Tarkistan tekstiviestit. Joskus harvoin, jos joku todella merkittävä henkilö on kuollut, on Leo joutunut ryntäämään koneelleen keskellä yötä. Ehkä on tapahtunut jotain todella poikkeuksellista, kuten kuningattaren tai pääministerin kuolema? Ehkä hänen on jopa pitänyt lähteä toimitukseen?

Puhelimessa ei ole viestejä häneltä. Vain Google-hakuni miehestä, josta minun ei olisi pitänyt hakea tietoja; viimeinen asia, mitä tein ennen kuin nukahdin aiemmin.

Muisto tämänaamuisesta puhelusta tihkuu taas mieleeni kuin tulvavesi oven alta. *Haluan vain puhua kanssasi*, hän sanoi lopuksi. *Tapaa minut. Kasvokkain.*

Suljin puhelimen, kun hän sanoi sen.

"Leo?" kuiskaan. Ei mitään. "Leo!" toistan, nyt kovempaa. "Minulla saattaa olla edelleen syöpä! Et voi jättää minua nyt!"

Sitten, hetken kuluttua: "Rakastan sinua. Missä olet?"

Ei vastausta. Tyyppi on kadonnut täydellisesti.

Lopulta löydän hänet puutarhavajasta. Viitisen vuotta sitten hän hermostui talomme tilaan siinä määrin, että palkkasin rakennusmiehen tyhjentämään vajan. Se lämpöeristettiin ja sinne johdettiin sähköt, jotta Leo voisi halutessaan työskennellä siellä. Vein sinne sohvan ja maton ja kirjahyllyn, ja lupasin, etten koskaan kiihittäisi sinne yhtään ylimääräistä tavaraa "vain väliaikaisesti". Leo rakastui paikkaan ja unohti samantien sen olemassaolon.

Siellä hän kuitenkin nyt istuu, yskien tupakansavua.

"Leo." Seison oviaukossa. "Mitä sinä oikein teet?"

Hän katsoo minua lammasmaisesti. "Poltan paniikkitupakkaa." Hänen vieressään on kiireellä auki revitty tupakka-aski. Sen vieressä se pitkä muovinen sytkäri, jota käytämme kaasulieden sytyttämiseen.

Koira, joka on seurannut minua ulos, katsoo ensin Leoa, ja sitten minua kuin sanoakseen *mutta eihän hän edes polta*.

"Mutta ethän sinä edes polta", sanon.

"Tiedän." Hän ottaa ison sytkärin ja painaa nappia. Siniöranssi liekki valaisee hänen kasvonsa, ne ovat väsyneet ja pelästyneet, ja vaikka näky särkeekin sydämeni, huomaan nauravani. Mieheni istuu vajassa polttamassa paniikkitupakkaa, joka on sytytetty laitteella, joka vastaa melkein kotikäyttöistä liekinheitintä.

"Älä naura minulle", hän sanoo mutta naurahtaa itsekin. "Minua pelottaa."

Lakkaan nauramasta. Olen ajatellut sitä usein sairauteni aikana – sitä mahdollisuutta, että kuolisin ja jättäisin miehen, jonka koko sisäinen maailma on menetyksen muovaama. Olen tietysti ollut

peloissani myös itseni puolesta, ja ajatus surusta Rubyn puolesta on ollut täysin sietämätön, mutta monella tapaa pelkään eniten juuri Leon puolesta. Suurin osa ihmisistä näkee puoliossani tyyneen ja itsevarman miehen; sanavalmiin ja älykkään miehen, mutta se on vain pintakerros.

Meidän pieni perheemme on ensimmäinen paikka, johon hän on todella tuntenut kuuluvansa.

"Voi Leo..." sanon. "Rakkaani, etkö olisi voinut ottaa viskipaukua?"

Hän ravistelee päätään. "Minähän lupasin sinulle, että jätän alkoholin. Olen sanani mittainen mies."

Istun hänen viereensä sohvalle, josta tuprahtaa ilmaan pieni pölypilvi, ja pidän häntä kädestä, kun hän myöntää menneensä John Keatsin kanssa yön läpi avoinna olevaan korttelikauppaamme ostamaan tupakkaa. Hän oli ostanut myös tummaa suklaata.

"Se oli kamalaa", hän sanoo surkeana.

Pujotan käsivarteni hänen kainaloonsa. Hänen vartalonsa on kireä, kuin valmistautuneena ottamaan vastaan iskun. "Ei sinun vielä tarvitse luopua alkoholista", sanon. "Tai lihasta tai maitotuotteista." Hänen hiuksensa ovat sekaisin. Silmien alla on syvät poi-
mut, ja hänen partansa kaippaa ajamista, mutta hyvä Luoja, kuinka kaunis hän on.

Katselen häntä ja toivon, että voisin jotenkin välittää sen, kuinka syvästi, kuinka kokonaisvaltaisesti rakastan häntä. Kuinka haluan suojella häntä siltä, mitä minulle saattaa tapahtua.

John Keats asettuu murahdellen Leon jalkoihin.

"Kaikki tulee menemään hyvin", sanon. "Me menemme sinne vastaanotolle huomenna, tohtori Moru antaa minulle puhtaat paperit, ja sinä istut siinä ja syytät häntä mielessäsi siitä, että hän on rakastunut minuun -"

"Koska hän on."

”Ei ole. Pointti siis on, että hän kertoo minulle, että syöpä on poissa ja että voimme jatkaa elämäämme. Ja me lähdemme ja haemme Rubyn päiväkodista ja viemme hänet keinumaa ja sitten tulemme kotiin ja laitamme hänet sänkyyn ja sitten nautimme illallisesta ja viinistä ja ehkä seksistä. Edessäpäin on vain hyviä asioita.”

Hiljaisuus. ”Saatan jopa raivata talon”, lisään. ”Vaikka olisi varmaan viisaampaa olla innostumatta liikaa.”

Hän napsauttaa sytyttimen taas päälle katsoakseen kasvojeni. Sivelen sormellani hänen poskeaan, ja hän vetää minut itseään vasten.

”Olen pahoillani”, hän sanoo. ”Itse asiassa olin jo aika luottavainen huomisen suhteen, mutta sitten sinä menit nukkumaan ja minä vain...” hänen äänensä häviää.

”Olisi ollut väärin kääntyä maitotuotteiden tai viskin puoleen”, hän sanoo lopulta. ”Minä tein sinulle lupauksen.”

”Pelkkää vegaanisuklaata ja nikotiinia”, totean. ”Vaikka lupauksesi pitikin tulla voimaan vasta, jos saamme huomenna huonoja uutisia. Tarkoittaako tämä, että tiedät jotain, mitä minä en tiedä?”

Hän ravistelee päätään ja pieni hymy käväisee hänen kasvoiltaan. ”Ei, Emma, se ei tarkoita sitä. Se tarkoittaa vain, että halusin... en tiedä. Kunnioittaa sinua.”

Hän katselee minua hetken ja sitten suutelee. Hänen henkensä haisee tupakalta, mutta täällä, tässä kylmässä vajassa, kun tulevaisuutemme vielä piileksii kansallisen terveydenhuoltojärjestelmän kansioissa, en välitä tippaakaan. Mieheni on mestarillinen suuteilija. Kymmenen vuoden jälkeenkin hän saa vartaloni kihelmöimään.

”Rakastan sinua”, hän sanoo. ”Ja anteeksi, että panikoin. Täysin hyödytöntä.”

Painan pääni hänen olalleen ja huomaan vasta nyt, kuinka väsynyt olen. Totaalisen, kuolettavan väsynyt; yhtä väsynyt kuin silloin, kun olin kahdeksatta viikkoa raskaana, kun olisin voinut nukahtaa juustoraastimen päälle. Painan mieleeni: *äärimmäistä*

väsymystä. Kuluneiden neljän vuoden ajan, siitä hetkestä lähtien, kun erikoistuva lääkäri anteeksipyydellen kertoi, että minulla oli syöpä nimeltään ekstranodaalinen MALT-lymfooma, olen tutkinut itseäni samaan tapaan kuin meribiologi tutkisi mikro-organismia laboratoriossaan. Ja joka kerran, kun huomaan jotain uutta tai erilaista, sama pieni pelon kuilu aukeaa lantioni alueella.

Aluksi syöpä luokiteltiin niin matala-asteiseksi, että hoidoista ei olisi ollut ”mitään kliinistä hyötyä”. Siinä vaiheessa olimme yrittäneet saada lasta jo kolme vuotta, ja olimme juuri aloittaneet hedelmöityshoidot. Syöpälääkärini olivat sitä mieltä, että voisimme jatkaa hedelmöityshoitoja; tilanteeni tarkastettaisiin vuoden kuluttua, jos en olisi vielä raskaana.

Luotin heidän sanaansa: ettei ollut vielä mitään syytä ryhtyä hoitotoimenpiteisiin. Että saattaisi kulua vuosia, ennen kuin kemoterapia olisi tarpeen, että neljännesvuosittaiset röntgenkuvat paljastaisivat kaikki mahdolliset muutokset hyvissä ajoin – mutta pelko vaikutti aivoihini kuin tainnutin. Tunsin olevani irti muusta maailmasta, hajallaan.

Ajatukset ja halut, joiden olin uskonut jähmettyneen ikiroutaan, alkoivatkin nousta esiin. Makasin öisin hereillä, täynnä villejä kuvitelmia ja katumusta opiskeluajoistani; siitä ajasta, kun olin kaksikymppinen.

Ja tietysti hänestä.

Aloin nähdä yksityiskohtaisia, valokuvantarkkoja unia siitä että tapaisimme, hänen hiustensa tuoksusta, siitä miltä hänen ihonsa tuntui. Ja niinpä, kun mielessäni käväisi ajatus *haluan soittaa*, en työntänyt sitä välittömästi pois.

Se palasi, aina uudelleen. *Hänen pitää tietää, että olen sairas. Minun täytyy nähdä hänet.*

Muutama päivä diagnoosin jälkeen luovutin ja tartuin puhelimeen.

Ensimmäiset kaksi kertaa tapasimme hotellissa, kilometrien

päässä Lontoosta, kolmannella kerralla näimme ankeassa kahvilassa Oxford Circusin tienoilla. Värisin kaipauksen ja niiden hormonien sumussa, joita piikitin itseeni päivittäin. Joka kerran sanoin itselleni, että tilanne oli hallinnassa; että ketään ei sattuisi. Että se oli vain jatkoa sille keskustelulle, joka oli ollut käynnissä yhdeksäntoista vuotta. Mutta tietenkään tilanne ei ollut hallinnassa. Sellaista ratkaisua ei ollutkaan, johon ei olisi liittynyt kokonaisen perheen tuhoa.

Lopulta hyväksyin asian ja lopetin yhteydenpidon, taas kerran.

Kuusi viikkoa myöhemmin pitelin kädessäni positiivista raskaustestiä. Näytin sen Leolle eikä kumpikaan meistä tiennyt mitään sanoa. Seuraavana päivänä tein toisen testin, sitten taas yhden ja vielä yhden, kunnes käsitin, että testit eivät olleet pielessä. On jo ihan riittävän vaikeaa uskaltaa ajatella uuden elämän alkua, kun on yrittänyt vuosikausia tulla raskaaksi ilman tulosta, mutta sen ajatteleminen vieläpä syövän kaleidoskoopinkin läpi on lähes mahdotonta.

Siitä on neljä vuotta. Rubyn alku.

Sairauteni ei edennyt raskauteni ja äitiyden alkukamppailujen aikana. Rintakehän röntgenkuvat olivat toistuvasti puhtaita, ja kaikki muukin pysyi ennallaan. Leo ja minä olimme niin kiireisiä yrittäessämme pitää pientä lasta hengissä, että me molemmat unohdimme usein, että minulla oli verisyöpä.

Mutta niin ei voinut jatkua ikuisesti. Viime vuonna, kun Ruby oli kaksi ja puoli, painoni alkoi pudota ja sain vatsakipuja. Kun ulosteessani näkyi verta, minut kuvattiin, ja parin päivän päästä minulle näytettiin kuva vatsassani piilottelevasta pahanlaatuisesta haavaumasta.

”Pahoin pelkään, että se on edennyt”, hematologini, tohtori Moru, sanoi minulle ilman tavanomaista hymyään. Ilmeisesti minulla oli nyt aggressiivinen non-Hodgkin-lymfooma, ja hoidot piti aloittaa välittömästi.

”Olemme yrittäneet saada toista lasta”, aloitin, mutta hän nosti torjuvasti kätensä.

”Voitte ajatella sitä sitten, kun et ole kasvokkain kuoleman kanssa.”

Hän ei ole yleensä mikään vakava mies.

Nyt, useita kuukausia myöhemmin, kun hoidot ovat lopulta ohi ja rukoilemme syövän olevan poissa, minua pelottaa eniten väsymys. Sen hiljainen, pimeä imu syvällä allani.

Ehkä minä *en* ole selviytyjä.

Leo lukitsee vajan ja kävelemme hitaasti takaovelle. Nurmikko jalkojemme alla on läpimärkä, vaikka ei olekaan satanut päiväkausiin. Aamunkoitto on varmaan jo lähellä.

Kun olemme päässeet keittiöön, suljemme oven öisen puutarhan tuoksulta, ja Leo heittää paniikitupakkansa roskakoriin.

”Voitko luvata minulle yhden jutun?” kysyn. Leo seisoo jääkaapin edessä tarkkaillen sen sisältöä muka uteliaana, vaikka me molemmat tiedämme, mitä hän etsii. Mieheni ei selviäisi viikkoakaan vegaanina.

”Mitä vain.”

”Leo, syö nyt vaan se pirun kinkku.”

Hän kurtistaa kulmiaan ja vetää auki vihanneslaatikon. ”Mitä haluat että lupaan?” hän kysyy ja kaivelee jääräpäisesti nuutuneita yrttejä.

”Että jos uutiset ovatkin huonoja, et kirjoita muistikirjoitustani etukäteen.”

Hän suoristautuu ja nappaa ylähyllyltä kinkkupaketin. ”En tietenkään.” Hän käärii siivun tötterölle ja tunkee sen suuhunsa.

”Mutta sinusta saattaa tuntua, että sinun pitää. En tiedä – työsi puolesta, itsesi takia; tai molempia. Mutta en halua, että kukaan kirjoittaa kuolemastani, kun olen vielä elossa. Varsinkaan sinä.”

”Sellainen ei ole tullut mieleenkään.”

Katselen häntä hetken. ”Ihanko varmasti?”